

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र)
प्रात्यक्षिक पेपर - १ (सभागायन)

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 50
Unit	No. of Lecturers	
I	20	तानपुरा लावता येणे, अभ्यासक्रमातील सर्व बंदीशी हामोनियमवर वाजविण्याची पात्रता, अभ्यासक्रमातील सर्व ताल तबल्यावर वाजविता येण आवश्यक, विविध कलाकारांच्या ध्वनिफितीचे संकलन व श्रवण
II	19	अभ्यासक्रमातील सर्व बडेख्याल - विलंबीत व दृत रचन सोबत आष्टांगप्रधान गायकीच्या अंगाने विस्तार करण्याची क्षमता १. राग : अहिर भैरव, शुद्ध सारंग, पुरिया कल्याण - जय जयवंती.
III	19	साधारणपणे अध्ययनातील सर्व छोटे ख्याल गाण्याची क्षमता १. राग : जोग. सुरमल्हार. नंद. मारुबिहागा. मधुकंस.
IV	19	खालील तालांना विविध लयामध्ये लिखीत व प्रात्यक्षिक स्वरूपात दाखवण्याची क्षमता १. ताल : झुमरा. तिलवाडा.
V	19	खालील गीत प्रकार गायकी अंगाने गाण्याची क्षमता १. गीत प्रकार : अभंग, नाट्यगीत, धूपद.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र)
सैधांतीक पेपर - १

भारतीय संगीताचा इतिहास व विकास

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्द करण्याची क्षमता
II	19	संगीताची उत्पत्ती संबंधी विविध मते १. वैदिक काळ, पौराणिक काळा, साम गायन, पानीनी काळ, जैन काळ, मौर्य काळ, कनीष्ठ, हर्षवर्धन काळ.
III	19	भारतीय वृद्धवादनाचा इतिहास
IV	19	भारतीय वाद्य वर्गीकरण
V	19	खालील घराण्यांची विस्तृत माहिती लिहा : ग्वाल्हेर घराणा, आग्रा घराणा, जयपुर घराणा.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. प्रथम वर्ष (प्रथम सत्र)
सैध्दांतीक पेपर - २
संगीतातील विज्ञान

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता
II	19	ध्वनि चा विस्तृत अभ्यास : म्युझीकल साऊंड, नॉन म्युझीकल साऊंड, कॉरस, पिच, मॅग्नीटयुड, टिंबर, रिक्हाब्रेशन, इनटरमर्न्स ऑफ साऊंड, रसोनन्स, इको.
III	19	१. कंठ साधना २. मंच प्रदर्शन
IV	19	संगीतातील काकु पद्धती : स्वर काकु, राग काकु, अन्य राग काकु, देश काकु, क्षेत्र काकु, मंत्र काकु.
V	19	निबंध लेखन : १. भारतीय संगीतात लिपींचे महत्व २. भारतीय संगीतातील स्त्रियांचा सहभाग

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र)
प्रात्यक्षिक पेपर - १ (सभागायन)

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 80 Time : 3 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	तानपुरा लावता येणे, अभ्यासक्रमातील सर्व बंदीशी हामोनियमवर वाजविण्याची पात्रता, अभ्यासक्रमातील सर्व ताल तबल्यावर वाजविता येण आवश्यक, विविध कलाकारांच्या ध्वनिफितीचे संकलन व श्रवण
II	19	अभ्यासक्रमातील सर्व बडेख्याल - विलंबीत व दृत रचन सोबत आष्टांगप्रधान गायकीच्या अंगाने विस्तार करण्याची क्षमता १. राग : सुरमल्हार, मारुबिहाग, जोग, नंद.
III	19	साधारणपणे अध्ययनातील सर्व छोटे ख्याल गाण्याची क्षमता १. राग : देवगिरी बिलावल, हंसध्वनी, गुजरी तोडी, गोरख कल्याण, कोमल रिषभ आसावरी.
IV	19	खालील तालांना विविध लयामध्ये लिखीत व प्रात्यक्षिक स्वरूपात दाखवण्याची क्षमता १. ताल : पंजाबी, आडाचौताल
V	19	खालील गीत प्रकार गायकी अंगाने गाण्याची क्षमता १. गीत प्रकार : धूपद, धमार, चतरंग, गझाल.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र)
सैधांतीक पेपर - ३

भारतीय संगीताचा इतिहास आणि विकास

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता
II	19	यवन कालीन संगीत : शिलजी कालीन, अमिर खऱ्यो कालीन, तुगलक व लोदी कालीन संगीत
III	19	रविंद्र संगीत : रचना आणि वैशिष्ट्ये
IV	19	विस्तृत माहिती : १. दक्षिण भारतीय संगीत
V	19	खालील घराण्यांची विस्तृत माहिती लिहा : किरणा घराणा, मेवाती घराणा, रामपुर घराणा, सहस्रवान घराणा.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. प्रथम वर्ष (द्वितीय सत्र)
सैध्दांतीक पेपर - ४
भारतीय संगीत व रस

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता
II	19	भारतीय संगीत आणि रस : रस आणि ताल, रस आणि राग, रस आणि स्वर संबंध
III	19	शोध प्रबंध : रुपरेखा, महत्व, संगीतातील शोध क्षेत्र
IV	19	वाद्य वर्गीकरण:
V	19	निबंध लेखन : १. भारतीय संगीतात तालाचे महत्व २. भारतीय संगीत व आध्यात्म

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. द्वितीय वर्ष (तृतीय सत्र)
प्रात्यक्षिक पेपर - १ (सभागायन)

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 50
Unit	No. of Lecturers	
I	20	तानपुरा लावता येणे, अभ्यासक्रमातील सर्व बंदीशी हार्मोनियमवर वाजविण्याची पात्रता, अभ्यासक्रमातील सर्व ताल तबल्यावर वाजविता येण आवश्यक, विविध कलाकारांच्या धनिफितीचे संकलन व श्रवण
II	19	अभ्यासक्रमातील सर्व बडेख्याल - विलंबीत व दृत रचन सोबत आष्टांगप्रधान गायकीच्या अंगाने विस्तार करण्याची क्षमता १. राग : कोमल रिषभ आसावरी - देवगिरी बिलावल, गुजरी तोडी, गोरख कल्याण.
III	19	साधारणपणे अध्ययनातील सर्व छोटे ख्याल गाण्याची क्षमता १. राग : नटभैरव, जोगकंस, मियाँमल्हार, अभोगी कानडा, बसंत.
IV	19	खालील तालांना विविध लयामध्ये लिखीत व प्रात्यक्षिक स्वरुपात दाखवण्याची क्षमता १. ताल : चाचर, पंचमसवारी.
V	19	खालील गीत प्रकार गायकी अंगाने गाण्याची क्षमता १. गीत प्रकार : तुमरी, धृपद, तराणा.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. द्वितीय वर्ष (तृतीय सत्र)
सैद्धांतिक पेपर रु ५

भारतीय संगीताचा विकास आणि इतिहास

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता.
II	19	मुगल कालीन संगीत, अकबर काल, तानसेन, वैजुबावरा, स्वामी हरीदास, सुरदास, संत कबीर, तुलसीदास, संत मिरा, औरंगजेब कालीन संगीत.
III	19	राग : राग - रागीनीचे चित्र व राग ध्यान परंपरा
IV	19	१. घराणा पध्दतीचा उद्गम आणि विकास २. घराणा पध्दतीतील गुण आणि दोष
V	19	संगीतातील प्राचीन ग्रंथाची संक्षिप्त माहिती : नाट्यशास्त्र, बृहदेशी, संगीत रत्नाकर, नारदीय शिक्षा

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. द्वितीय वर्ष (तृतीय सत्र)
सैधांतिक पेपर - ६
सौदर्य शास्त्र

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता.
II	19	<p>सौदर्य शास्त्र :</p> <p>१. ललित कलांचा तात्वीक अंत संबंध</p> <p>२. काव्य व चित्रकला</p> <p>३. चित्रकला व मुर्ती कला, संगीत कला व व्यापत्य कला, अन्य कलेत संगीताचे स्थान.</p>
III	19	भारतीय संगीतातील सौदर्य बोध
IV	19	<p>१. संगीत व मानसशास्त्राचा अंतःसंबंध</p> <p>२. संगीताचा मानवी मनावर व शरीरावर व इतर सजीवांवर होणारा परिणाम</p>
	19	<p>निबंध लेखन :</p> <p>१. भारतीय संगीतात बंदिशीचे महत्व</p> <p>२. भारतीय संगीतात पाश्चात्य वाद्यांचा उपयोग</p>

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. द्वितीय वर्ष (चतुर्थ सत्र)
प्रात्यक्षिक पेपर - १ (सभागायन)

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours			Marks : 50
Unit	No. of Lecturers		
I	20	तानपुरा लावता येणे, अभ्यासक्रमातील सर्व बंदीशी हार्मोनियमवर वाजविण्याची पात्रता, अभ्यासक्रमातील सर्व ताल तबल्यावर वाजविता येण आवश्यक, विविध कलाकारांच्या धनिफितीचे संकलन व श्रवण	
II	19	अभ्यासक्रमातील सर्व बडेख्याल - विलंबीत व दृत रचन सोबत आष्टांगप्रधान गायकीच्या अंगाने विस्तार करण्याची क्षमता १. राग : नटभैरव, मयामल्हार, जोगकंस	
III	19	साधारणपणे अध्ययनातील सर्व छोटे ख्याल गाण्याची क्षमता १. राग : नायकी , ललत, परमेश्वरी, भटियार,	
IV	19	खालील तालांना विविध लयामध्ये लिखीत व प्रात्यक्षिक स्वरूपात दाखवण्याची क्षमता १. ताल : २मध्ये ३, ३ मध्ये २, दिडपट.	
V	19	खालील गीत प्रकार गायकी अंगाने गाण्याची क्षमता १. गीत प्रकार : तुमरी, दादरा, धृपद, नाट्यगीत.	

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. द्वितीय वर्ष (चतुर्थ सत्र)
सैद्धांतिक पेपर - ७

भारतीय संगीताचा इतिहास व विकास

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्द करण्याची क्षमता.
II	19	१. ब्रिटीश काळ , स्वातंत्र्योत्तर काळ व वर्तमानकालीन संगीत
III	19	स्वर सप्ताकाचा विकास : पायथागोरस सप्तक, षड्ज् पंचम भावाचे सप्तक, षड्ज् मध्यम भावाचे सप्तक , औसत सप्तक, समांतर सप्तक भारतीय स्वर सप्तकाचा विकास
IV	19	२. राग समसचक्र
	19	संगीताच्या प्राचीन ग्रंथाचे अध्यन : संगीत दर्पण, स्वरमेल कलानिधी, संगीत परिजात, गितगोविंद

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
भारतीय शास्त्रीय संगीत (गायन)
एम.ए. द्वितीय वर्ष (चतुर्थ सत्र)
सैधदांतिक पेपर - ८

Credit : 4 1 Credit, 16 Teachings Hours		Marks : 40 Time : 2 Hours
Unit	No. of Lecturers	
I	20	प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रमातील सर्व रागांना व तालांना माहितीसह लिपीबद्ध करण्याची क्षमता.
II	19	लोकसंगीत : १. वैशिष्ट्ये लोक व शास्त्रीय संगीतातील अंतः संबंध
III	19	पाश्चात्य संगीत : हार्मनी व मेलोडी, पाश्चात्य स्वर लिपी पद्धतींचा अभ्यास
IV	19	१. भारतीय प्राचीन व आधुनिक शिक्षण पद्धती गुण व दोष २. दृक श्राव्य माध्यमांचा संगीतातील उपयोग
	19	निबंध लेखन : १. भारतीय सण, उत्सव आणि संगीत ३. वर्तमान काळात शास्त्रीय संगीताची लोकप्रीयता वाढविण्यासंबंधी आपले मत